

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний автомобільно-дорожній університет

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до практичних занять
з дисципліни: «Інвестування»
для студентів денної форми навчання
спеціальності 6.030504 - «Економіка підприємства»

Затверджено методичною
радою університету,
протокол № від р.

Харків 2011

Укладачі: В.В. Блага
В.В. Благой

Кафедра економіки підприємства

ВСТУП

Навчальна дисципліна «Інвестування» відноситься до циклу вибіркових навчальних дисциплін підготовки бакалаврів за напрямом «Економіка підприємства» та професійною спрямованістю на спец. 6.030504 «Економіка підприємства».

Предметом навчальної дисципліни є закономірності протікання інвестиційних процесів на рівні держави, регіону та підприємства.

Метою викладання дисципліни є формування теоретичних та відпрацювання практичних навичок про загальні принципи, форми та методи інвестування, а саме: поглиблення фундаментальних знань в області теорії й практики оцінки економічної ефективності інвестиційних проектів; придбання навичок дисконтування й компаундування грошових потоків.

У відповідності до робочої програми дисципліни «Інвестування», окрім лекцій, передбачені практичні заняття та відведені години на самостійну роботу студентів. На практичних заняттях відпрацьовується методика рішення задач. Найбільш поширеною формою проведення практичних занять є пояснення викладачем методики і ходу розв'язання задач біля дошки з подальшим рішенням індивідуальних варіантів студентами (з консультаціями викладача, якщо необхідно).

Мета практичних занять – закріплення студентами теоретичних знань, отриманих у процесі вивчення курсу «Інвестування».

Задача практичних занять – набуття студентами практичних навичок стосовно виявлення проблеми інвестування; вибору форми інвестування; з'ясування напрямів та об'єктів інвестування; оцінки інвестиційних ризиків; розрахунку фінансового забезпечення проекту; здійснення передінвестиційних досліджень; оцінки грошових потоків за проектом; застосування методів оцінки реальних інвестиційних проектів; оцінки вартості капіталу.

Практичне заняття 1

Тема: Основні засади та проблеми інвестування.

Мета заняття – ознайомитися з основними засадами та проблемами інвестування.

Завдання:

Економічна діяльність окремих господарюючих суб'єктів значною мірою характеризується обсягом і формами здійснюваних інвестицій. У сучасній українській економічній літературі термін «інвестиції» (від латинського «investire» – одягати, убирати), став досить широко використовуватися у 90-х роках, коли в країні почала здійснюватися програма переходу до ринкової економіки.

Поняття «інвестицій» в різних науках отримало неоднозначне трактування. Серед них можна відокремити: тлумачення світової економічної науки; вітчизняної економічної науки; розуміння інвестиції з точки зору фінансистів; економічної теорії; мікроекономіки; відповідно до закону України «Про інвестиційну діяльність» (табл. 1.1). Наведений перелік трактувань інвестицій свідчить не лише про різноманітність підходів до розкриття їх змісту, але і про незавершеність дослідження цієї проблеми навіть в рамках однієї науки. Визначте відповідність наук та трактувань поняття «інвестицій».

Таблиця 1.1 – Поняття «інвестицій» в різних науках

Науки	Поняття «інвестицій» в різних науках
1	2
	розуміння інвестицій як вкладення капіталу з метою подальшого його збільшення.
	інвестиції трактуються як видатки на створення, розширення, реконструкцію та технічне переозброєння основного капіталу, а також не пов'язані з цим зміни оборотного капіталу, оскільки зміни у товарно-матеріальних запасах здебільшого залежать від руху видатків на основний капітал.
	це всі види активів (коштів), що вкладаються у господарську діяльність з метою отримання доходу.
	інвестиціями є всі види майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності, в результаті якої створюється прибуток (дохід) або досягається соціальний ефект

Продовження таблиці 1.1

1	2
	розуміє інвестиції як спосіб розміщення капіталу, який має забезпечити його збереження або зростання.
	інвестиції – це процес створення нового капіталу (засобів виробництва і людського капіталу).

Інвестиції, що направлені у відтворення основних фондів і на приріст матеріально-виробничих запасів здійснюються у формі капітальних вкладень (виробничих інвестицій). Співвідношення між капітальними вкладеннями, що направляються на різні цілі, характеризує їх структуру. Розрізняють такі види структури виробничих інвестицій: галузева структура, територіальна структура, технологічна структура, відтворювальна структура капітальних вкладень, структура капітальних витрат за формами власності (табл. 1.2). Визначте їх.

Таблиця 1.2 – Види структури виробничих інвестицій

Види структури виробничих інвестицій	Характеристика структур
	відображає співвідношення довгострокових витрат на нове будівництво, розширення, реконструкцію і технічне переоснащення, тобто форми відтворення основних фондів.
	співвідношення розподілу вкладень за економічними районами та областями країни.
	характеризується співвідношенням державних інвестицій та приватного капіталу в загальному обсязі інвестицій.
	характеризує розподіл капіталовкладень за галузями і видами виробництв.
	співвідношення між основними складовими частинами капітальних вкладень: затратами на будівельно-монтажні роботи, вартістю обладнання, машин і механізмів, іншими капітальними витратами.

На основі специфіки відтворення різних видів інвестиційних ресурсів у сучасних умовах виникає потреба уточнення класифікації інвестицій за окремими ознаками. Найпоширеніша класифікація інвестицій була запропонована І. А. Бланком (табл. 1.3). Найдіть

співвідношення виду інвестицій (приватні, державні, короткострокові, довгострокові, реальні, фінансові, без ризиків, низько ризикові, середньо ризикові, високо ризикові, спекулятивні, національні, іноземні, прямі, непрямі) та їх характеристик.

Таблиця 1.3 – Класифікація інвестицій підприємства

Вид інвестицій	Характеристика
1	2
За об'єктами вкладення капіталу	
	характеризують вкладення капіталу у відтворення основних засобів, в інноваційні нематеріальні активи, у приріст запасів товарно-матеріальних цінностей та інші об'єкти інвестування, пов'язані зі здійсненням операційної діяльності підприємства або поліпшенням умов праці та побуту персоналу.
	характеризують вкладення капіталу в різні фінансові інструменти (в основному в цінні папери) з метою отримання доходів у майбутньому.
За характером участі в інвестиційному процесі	
	передбачають пряму участь інвестора у виборі об'єктів інвестування і вкладення капіталу. Вони здійснюються шляхом безпосереднього вкладення капіталу до статутних капіталів інших підприємств.
	передбачають вкладення капіталу інвестора, опосередковане іншими особами (фінансовими посередниками).
За періодами інвестування	
	характеризують вкладення капіталу на період до одного року.
	характеризують вкладення капіталу на період понад один рік.
За рівнем інвестиційного ризику	
	це вкладення коштів у такі об'єкти інвестування, за якими відсутній реальний ризик втрати капіталу (очікуваного доходу) і практично гарантовано отримання розрахункової суми інвестиційного доходу.

Продовження таблиці 1.3

1	2
	це вкладення капіталу в об'єкти інвестування, ризик за якими значно нижчий від середньоринкового.
	рівень ризику за об'єктами інвестування приблизно відповідає середньоринковому.
	рівень ризику перевищує середньоринковий.
	вкладення капіталу в найризиковіші інвестиційні проекти або інструменти інвестування, за якими очікується найнищий рівень інвестиційного доходу.
За формами власності капіталу, що інвестується	
	характеризують вкладення коштів фізичних і юридичних (недержавних форм власності) осіб.
	характеризують вкладення капіталу державних підприємств, а також коштів державного бюджету різних рівнів і державних позабюджетних фондів.
За регіональною належністю інвесторів	
	(внутрішні) характеризують вкладення капіталу резидентами (юридичними або фізичними особами) даної країни в об'єкти інвестування на її території.
	передбачають вкладення капіталу нерезидентами в об'єкти (інструменти) інвестування даної країни

При створенні будь-якого підприємства, а також в процесі стратегічного планування та для забезпечення його ефективної господарської діяльності визначаються конкретні джерела формування фінансових ресурсів, їх об'єм.

За джерелами формування сукупність фінансових ресурсів підприємства може бути класифікована на декілька груп: статутний фонд підприємства; доходи від діяльності; амортизаційні відрахування; банківські кредити; державні чи недержавні субсидії (табл. 1.4). Розкрийте ці поняття.

Таблиця 1.4 – Джерела формування сукупності фінансових ресурсів підприємства

Джерело	Визначення
Статутний фонд (капітал)	представляє собою ...
Доходи від діяльності	представляють собою ...
Кредит	це ...
Субсидії	це ...

З метою інвестування підприємства можуть використовувати власні фінансові ресурси. Структура власних фінансових ресурсів підприємства, які можуть бути використані з метою інвестування, представлена у табл. 1.5, дайте їм визначення.

Таблиця 1.5 – Власні фінансові ресурси підприємства

Ресурси	Визначення
Кошти, що засвідчують пайову участь у підприємстві	
Нерозподілений прибуток	
Амортизаційні відрахування	
Резерви та накопичення	
Мобілізація внутрішніх активів	

Практичне заняття 2

Тема: Форми інвестування, напрями та об'єкти інвестування.

Мета заняття – розглянути форми інвестування, напрями та об'єкти інвестування.

Завдання:

У табл. 2.1 представлені основні поняття теми, знайдіть відповідність між першою та другою колонкою.

Таблиця 2.1 – Поняття до теми

Поняття	Значення
1	2
Ризик інвестиційного проекту	комплекс взаємопов'язаних заходів, розроблених для досягнення певних цілей протягом заданого часу за встановлених ресурсних обмежень.
Нематеріальні активи	фактичні надходження або витрати грошових коштів у результаті поточної (операційної) діяльності фірми.
Хеджирування	платежі, які не супроводжуються створенням чи рухом багатства у суспільстві.
Розроблення проекту	час, необхідний для того, щоб сума, інвестована в той чи інший проект, повністю повернулася за рахунок коштів, одержаних у результаті основної діяльності за даним проектом.
Фінансовий потік	вартість ресурсу, використаного певним чином, яку він міг би мати у разі застосування в найкращий з можливих альтернативних способів.
Ідентифікація проекту	вкладення грошових коштів, майнових та інтелектуальних цінностей у матеріальні та нематеріальні активи, фінансові інструменти з метою одержання прибутку або соціального ефекту.
Матеріальні активи	платіж, здійснюваний юридичною особою на користь власника акцій у зв'язку з розподілом частини його доходу.
Трансфертні платежі	поступове віднесення вартості витрат на придбання, виготовлення та поліпшення основних засобів і нематеріальних активів на зменшення прибутку.
Операційний грошовий потік	сукупність ключових елементів організації (цілі, рівні, структура, розподіл за видами діяльності, кадри).
Дисконтування	основні фонди та матеріальні активи у будь-якому вигляді, що відрізняються від грошових коштів, фінансових інструментів, дебіторської заборгованості та нематеріальних активів.

Продовження таблиці 2.1

1	2
Альтернативна вартість	платіж, здійснюваний позичальником на користь кредитора у вигляді плати за використання залучених на певний строк грошових коштів або емітентом на користь власника боргових цінних паперів.
Проект	джерела ресурсів фірми, враховані як її власні, та залучені фонди, а також боргові зобов'язання.
Масштаб проекту	час від здійснення першої витрати за проектом до одержання останньої вигоди.
Дивіденди	витрати, віднесені на виробництво та реалізацію виготовленої в результаті виконання проекту продукції і здійснювані з метою одержання прибутку протягом року.
Цикл проекту	рівень обсягу реалізації продукції (продажу) протягом певного періоду часу, за рахунок якого підприємство покриває витрати.
Реалізація проекту	міра непевності в одержанні очікуваного рівня доходності за реалізації даного проекту.
Внутрішня норма доходності (рентабельності)	нематеріальні об'єкти права власності, що використовуються у виробничій діяльності понад один рік і можуть амортизуватися.
Активи	процес поділу споживачів на групи на основі відмінностей у потребах, характеристиках і (або) поведінці.
Інвестиції	різниця між грошовими надходженнями та витратами.
Мета проекту	перерахунок вигід і витрат для кожного розрахункового періоду за допомогою норми (ставки) дисконту.
Сегментування ринку	ресурси фірми, враховані як її власність або підтвердження боргових зобов'язань.
Амортизація	таблиця, що характеризує рух грошових доходів і витрат підприємства із залишками на початок і кінець періоду.
Період окупності	процес розвитку проекту, час від першої витрати до останньої вигоди.
Проценти	техніка розгляду проектного ризику, що показує, як зміниться значення NPV проекту у разі заданої зміни вхідної змінної за інших рівних умов.
Точка беззбитковості	можливий обсяг виробництва, інвестиційних і поточних витрат, необхідних для реалізації проекту.
Позиціонування на ринку	надходження та витрати грошових коштів, пов'язані зі змінами власного та позикового довгострокового капіталу.

Продовження таблиці 2.1

1	2
Додаткові грошові потоки	послідовна підготовка та уточнення цілей проекту по всіх його комерційних, технічних, екологічних, інституційних, соціальних, фінансових та економічних аспектах.
Цінний папір	бажаний та доведений результат, досягнутий у межах певного строку за заданих умов реалізації проекту.
Внутрішнє середовище проекту	ставка дисконту, за якої цінність проекту дорівнює нулю.
Пасиви	процес, що характеризується підвищенням загального рівня цін в економіці певної країни та зниженням купівельної спроможності грошей.
Кеш-фло	процес розподілу інвестицій між різними об'єктами вкладень, безпосередньо не пов'язаними між собою.
Життєвий цикл проекту	загальна сума доходу, одержана від усіх видів діяльності в грошовій, матеріальній та нематеріальній формі.
Баланс грошових потоків	грошові кошти, надані в управління на певний строк і під процент.
Додаткові вигоди і витрати	виплати, які вже зроблено і неможливо відшкодувати прийняттям чи неприйняттям даного проекту.
Поточні витрати	документ, що посвідчує права власності, боргові зобов'язання або право продати чи купити актив.
Управління проектом	процес страхування ризику від можливих утрат шляхом перенесення ризику зміни ціни з однієї особи на іншу.
Традиційний грошовий потік	вибір основоположних цілей проекту, які можуть забезпечити виконання завдань розвитку.
Безповоротні витрати	різниця вигід і витрат проекту в ситуації «з проектом» і «без проекту».
Диверсифікація	рівномірні відпливи коштів у рівні періоди часу.
Необхідний рівень дохідності проекту	нерівномірні відпливи коштів у часі.
Аналіз чутливості	відношення суми приведених (дисконтованих) вигід до суми приведених (дисконтованих) витрат.
Витрати коштів	граничний рівень дохідності проекту, нижче за який інвестори відхиляють проект.
Виробничий важіль (ліверидж)	дії із забезпечення товару конкурентоспроможного становища на ринку та розроблення відповідного комплексу маркетингу.
Валовий дохід	різниця вигід і витрат проекту.
Виплати	матеріальні цінності, що використовуються у виробничій діяльності більше одного року і можуть амортизуватися.

Продовження таблиці 2.1

1	2
Цінність проекту	грошові потоки, що стосуються інвестиційного проекту.
Коефіцієнт вигід / витрат	потенційна можливість впливати на валовий прибуток зміною структури поточних (валових) витрат та обсягу виробництва (продажу).
Інфляція	виконання експлуатаційних робіт з метою досягнення цілей проекту.
Основні фонди	сума чистого доходу та нарахованої амортизації.
Депозит	процес управління людськими, матеріальними і фінансовими ресурсами та координації їх протягом життєвого циклу проекту шляхом застосування сучасних методів і техніки управління для досягнення визначених у проекті результатів за складом і обсягом робіт, вартістю, часом, якістю та задоволенням інтересів учасників проекту.

Практичне заняття 3

Тема: Інвестиційні ризики.

Мета заняття – визначення ризику та його видів.

Завдання 1

Фірма оцінює проект заміни обладнання. Розподіли грошових потоків представлені у табл. 3.1. Безризикова ставка — 10%. Визначте сподівану ЧТВ проекту з урахуванням ризику, якщо сума доповнення до нормального ризику та доповнення понад нормального ризику $u + a = 4\%$.

Таблиця 3.1 – Вихідні дані

1 варіант					
Витрати		Доходи, роки 1—4		Доходи, роки 5—8	
1	2	3	4	5	6
Імовірність	Сума, тис. грн.	Імовірність	Сума, тис. грн.	Імовірність	Сума, тис. грн.
0,3	1300	0,2	2000	0,2	2600
0,4	1400	0,4	2400	0,6	3200
0,3	1500	0,3	2800	0,1	3400
0,4	1600	0,1	3400	0,1	3600

Продовження таблиці 3.1

1	2	3	4	5	6
2 варіант					
Імовірність	Сума, тис. грн.	Імовірність	Сума, тис. грн.	Імовірність	Сума, тис. грн.
0,3	1300	0,2	2000	0,2	2600
0,3	1400	0,4	2400	0,6	3200
0,3	1500	0,3	2800	0,1	3400
0,4	1800	0,1	3800	0,1	3600
3 варіант					
Імовірність	Сума, тис. грн.	Імовірність	Сума, тис. грн.	Імовірність	Сума, тис. грн.
0,3	1300	0,2	2000	0,2	2600
0,5	1400	0,4	2400	0,6	3200
0,3	1500	0,5	2900	0,2	3400
0,4	1600	0,1	3400	0,1	3600
4 варіант					
Імовірність	Сума, тис. грн.	Імовірність	Сума, тис. грн.	Імовірність	Сума, тис. грн.
0,3	1300	0,2	2000	0,2	2600
0,4	1300	0,4	2400	0,4	3200
0,3	1500	0,6	2800	0,1	3400
0,6	1600	0,1	3400	0,1	3600
5 варіант					
Імовірність	Сума, тис. грн.	Імовірність	Сума, тис. грн.	Імовірність	Сума, тис. грн.
0,2	1300	0,2	2000	0,2	2600
0,4	1500	0,4	2500	0,6	3200
0,3	1500	0,2	2800	0,2	3400
0,4	1600	0,1	3400	0,1	3600
6 варіант					
Імовірність	Сума, тис. грн.	Імовірність	Сума, тис. грн.	Імовірність	Сума, тис. грн.
0,3	1300	0,2	2000	0,2	2600
0,4	1400	0,4	2400	0,6	3200
0,3	1500	0,3	2800	0,1	3400
0,4	1600	0,1	3400	0,1	3600
7 варіант					
Імовірність	Сума, тис. грн.	Імовірність	Сума, тис. грн.	Імовірність	Сума, тис. грн.
0,3	1300	0,2	2200	0,2	2800
0,4	1400	0,4	2400	0,6	3200
0,5	1500	0,4	2800	0,3	3400
0,4	1600	0,1	3400	0,1	3600

Продовження таблиці 3.1

1	2	3	4	5	6
8 варіант					
Імовірність	Сума, тис. грн.	Імовірність	Сума, тис. грн.	Імовірність	Сума, тис. грн.
0,4	1100	0,3	2000	0,2	2600
0,4	1400	0,4	2300	0,6	3200
0,3	1500	0,3	2800	0,2	3400
0,4	1600	0,1	3400	0,1	3600
9 варіант					
Імовірність	Сума, тис. грн.	Імовірність	Сума, тис. грн.	Імовірність	Сума, тис. грн.
0,3	1300	0,2	2000	0,2	2600
0,5	1400	0,4	2400	0,6	3300
0,3	1600	0,2	2700	0,3	3400
0,4	1600	0,1	3400	0,1	3600
10 варіант					
Імовірність	Сума, тис. грн.	Імовірність	Сума, тис. грн.	Імовірність	Сума, тис. грн.
0,3	1300	0,2	2000	0,2	2600
0,4	1400	0,4	2400	0,6	3200
0,3	1700	0,5	2800	0,4	3400
0,4	1600	0,2	3400	0,3	3600
11 варіант					
Імовірність	Сума, тис. грн.	Імовірність	Сума, тис. грн.	Імовірність	Сума, тис. грн.
0,3	1300	0,2	2000	0,2	2600
0,4	1600	0,4	2400	0,6	3200
0,2	1500	0,4	2400	0,3	3100
0,4	1800	0,1	3400	0,1	3600
12 варіант					
Імовірність	Сума, тис. грн.	Імовірність	Сума, тис. грн.	Імовірність	Сума, тис. грн.
0,3	1300	0,2	2000	0,2	2600
0,4	1700	0,4	2700	0,6	3200
0,3	1800	0,4	2900	0,1	3400
0,4	1900	0,1	3500	0,3	3900
13 варіант					
Імовірність	Сума, тис. грн.	Імовірність	Сума, тис. грн.	Імовірність	Сума, тис. грн.
0,3	1300	0,2	2000	0,2	2600
0,4	1400	0,4	2400	0,6	3200
0,3	1700	0,5	2800	0,1	3400
0,3	1600	0,1	3900	0,7	3800

Продовження таблиці 3.1

1	2	3	4	5	6
14 варіант					
Імовірність	Сума, тис. грн.	Імовірність	Сума, тис. грн.	Імовірність	Сума, тис. грн.
0,3	1300	0,2	2000	0,2	2600
0,4	1400	0,4	2400	0,6	3200
0,3	1500	0,3	2600	0,5	3400
0,5	1700	0,3	3400	0,1	3600
15 варіант					
Імовірність	Сума, тис. грн.	Імовірність	Сума, тис. грн.	Імовірність	Сума, тис. грн.
0,3	1300	0,2	2000	0,2	2600
0,5	1400	0,3	2400	0,6	3200
0,3	1500	0,3	2900	0,1	3300
0,4	1600	0,1	3400	0,1	3600
16 варіант					
Імовірність	Сума, тис. грн.	Імовірність	Сума, тис. грн.	Імовірність	Сума, тис. грн.
0,3	1300	0,2	2000	0,2	2600
0,4	1300	0,4	2400	0,6	3200
0,3	1500	0,3	2800	0,1	3400
0,5	1600	0,3	3200	0,5	3900
17 варіант					
Імовірність	Сума, тис. грн.	Імовірність	Сума, тис. грн.	Імовірність	Сума, тис. грн.
0,3	1300	0,2	2000	0,2	2600
0,4	1400	0,4	2400	0,6	3200
0,4	1600	0,3	2800	0,1	3400
0,4	1800	0,4	3800	0,3	3900
18 варіант					
Імовірність	Сума, тис. грн.	Імовірність	Сума, тис. грн.	Імовірність	Сума, тис. грн.
0,3	1200	0,2	2000	0,2	2600
0,3	1400	0,4	2200	0,6	3100
0,3	1500	0,3	2800	0,1	3400
0,4	1600	0,1	3400	0,3	3500
19 варіант					
Імовірність	Сума, тис. грн.	Імовірність	Сума, тис. грн.	Імовірність	Сума, тис. грн.
0,4	1300	0,2	2000	0,3	2600
0,4	1400	0,4	2400	0,6	3200
0,3	1500	0,3	2600	0,1	3500
0,5	1900	0,1	3400	0,3	3600

Продовження таблиці 3.1

1	2	3	4	5	6
20 варіант					
Імовірність	Сума, тис. грн.	Імовірність	Сума, тис. грн.	Імовірність	Сума, тис. грн.
0,7	1100	0,2	2000	0,2	2600
0,4	1400	0,4	2400	0,6	3200
0,4	1500	0,3	2800	0,2	3400
0,3	1800	0,2	3500	0,3	3600
21 варіант					
Імовірність	Сума, тис. грн.	Імовірність	Сума, тис. грн.	Імовірність	Сума, тис. грн.
0,3	1300	0,2	2000	0,2	2600
0,4	1400	0,2	2400	0,4	3200
0,3	1500	0,3	2600	0,1	3500
0,2	1900	0,1	3600	0,4	3600
22 варіант					
Імовірність	Сума, тис. грн.	Імовірність	Сума, тис. грн.	Імовірність	Сума, тис. грн.
0,3	1300	0,2	2000	0,2	2600
0,4	1400	0,4	2400	0,6	3200
0,3	1500	0,4	2900	0,1	3400
0,2	1600	0,2	3400	0,4	3700
23 варіант					
Імовірність	Сума, тис. грн.	Імовірність	Сума, тис. грн.	Імовірність	Сума, тис. грн.
0,3	1300	0,2	2000	0,2	2600
0,4	1400	0,3	2400	0,4	3200
0,4	1500	0,3	2800	0,1	3400
0,4	1600	0,4	3500	0,4	3500
24 варіант					
Імовірність	Сума, тис. грн.	Імовірність	Сума, тис. грн.	Імовірність	Сума, тис. грн.
0,4	1200	0,2	2000	0,2	2600
0,4	1400	0,4	2400	0,6	3100
0,3	1500	0,3	2800	0,1	3500
0,4	1600	0,3	3200	0,2	3600
25 варіант					
Імовірність	Сума, тис. грн.	Імовірність	Сума, тис. грн.	Імовірність	Сума, тис. грн.
0,3	1300	0,2	2000	0,2	2300
0,4	1400	0,4	2400	0,6	3200
0,3	1500	0,4	2900	0,3	3300
0,2	1600	0,1	3100	0,1	3600

Вказівки до виконання:

Основна ідея методу ставки дисконту з урахуванням ризику полягає в тому, що грошові надходження проектів, що мають велику мінливість (ризик) у своїх розподілах імовірностей, повинні дисконтуватися за більш високими ставками дисконту, ніж проекти, що мають меншу мінливість у своїх грошових надходженнях.

Будь-який проект, який має ризик, повинен дисконтуватися за ставкою, що перевищує безризикову ставку, для того, щоб врахувати як вартість грошей у часі, так і ризик, пов'язаний з проектом (премію за ризик).

Грошові надходження проектів, ризик яких не виходить за межі нормального, повинні дисконтуватися за вартістю капіталу фірми; грошові надходження проектів, ризик отримання яких перевищує нормальний ризик, повинні дисконтуватися за ставкою, що перевищує вартість капіталу фірми; грошові надходження проектів, що мають ризик менший, ніж ризик нормальних операцій фірми, повинен дисконтуватися за ставкою, величина якої перебуває між безризиковою і вартістю капіталу.

Ставка дисконту з урахуванням ризику визначається з рівняння

$$r = i + u + a \quad (3.1)$$

де r — ставка дисконту з урахуванням ризику;

i — безризикова ставка;

u — доповнення до нормального ризику;

a — доповнення понад (або нижче) нормального ризику.

Сума $(i + u)$ — це вартість капіталу фірми. Значення a може бути позитивним або негативним, залежно від того, чи має проект ризик вищий від нормального. Визначення сподіваної ЧТВ проекту з урахуванням ризику

$$\overline{RAR} = \sum_{t=0}^n \frac{\overline{R}_t}{(1+r)^t} \quad (3.2)$$

де \overline{RAR} — сподівана ЧТВ проекту з урахуванням ризику;

\overline{R}_t — сподівана вартість грошових потоків проекту в році t ;

r — ставка дисконту з урахуванням ризику;

n — кількість років існування проекту.

Завдання 2

Виберіть менш ризикований проект, якщо проведені розрахунки дали три вірогідних варіанти сумарного приведеного прибутку за проектами.

Таблиця 3.2 – Вихідні дані

Варіант 1		
Варіант розрахунку	Прогноз прибутку за проектом, тис. грн.	
	Проект А	Проект Б
1	74	190
2	83	201
3	90	213
Варіант 2		
Варіант розрахунку	Прогноз прибутку за проектом, тис. грн.	
	Проект А	Проект Б
1	76	150
2	85	205
3	91	215
Варіант 3		
Варіант розрахунку	Прогноз прибутку за проектом, тис. грн.	
	Проект А	Проект Б
1	73	180
2	87	203
3	92	214
Варіант 4		
Варіант розрахунку	Прогноз прибутку за проектом, тис. грн.	
	Проект А	Проект Б
1	73	1850
2	82	210
3	91	217
Варіант 5		
Варіант розрахунку	Прогноз прибутку за проектом, тис. грн.	
	Проект А	Проект Б
1	72	193
2	87	204
3	93	211
Варіант 6		
Варіант розрахунку	Прогноз прибутку за проектом, тис. грн.	
	Проект А	Проект Б
1	71	191
2	81	201
3	91	211

Продовження таблиці 3.2

Варіант 7		
Варіант розрахунку	Прогноз прибутку за проектом, тис. грн.	
	Проект А	Проект Б
1	74	194
2	84	204
3	94	214
Варіант 8		
Варіант розрахунку	Прогноз прибутку за проектом, тис. грн.	
	Проект А	Проект Б
1	75	190
2	85	203
3	95	213
Варіант 9		
Варіант розрахунку	Прогноз прибутку за проектом, тис. грн.	
	Проект А	Проект Б
1	76	196
2	83	201
3	96	213
Варіант 10		
Варіант розрахунку	Прогноз прибутку за проектом, тис. грн.	
	Проект А	Проект Б
1	74	190
2	83	207
3	97	211
Варіант 11		
Варіант розрахунку	Прогноз прибутку за проектом, тис. грн.	
	Проект А	Проект Б
1	78	190
2	83	207
3	93	213
Варіант 12		
Варіант розрахунку	Прогноз прибутку за проектом, тис. грн.	
	Проект А	Проект Б
1	74	190
2	89	209
3	93	215
Варіант 13		
Варіант розрахунку	Прогноз прибутку за проектом, тис. грн.	
	Проект А	Проект Б
1	44	177
2	74	211
3	97	211

Продовження таблиці 3.2

Варіант 14		
Варіант розрахунку	Прогноз прибутку за проектом, тис. грн.	
	Проект А	Проект Б
1	54	190
2	83	101
3	80	283
Варіант 15		
Варіант розрахунку	Прогноз прибутку за проектом, тис. грн.	
	Проект А	Проект Б
1	74	192
2	83	221
3	94	293
Варіант 16		
Варіант розрахунку	Прогноз прибутку за проектом, тис. грн.	
	Проект А	Проект Б
1	77	193
2	84	205
3	93	217
Варіант 17		
Варіант розрахунку	Прогноз прибутку за проектом, тис. грн.	
	Проект А	Проект Б
1	76	190
2	83	301
3	190	213
Варіант 18		
Варіант розрахунку	Прогноз прибутку за проектом, тис. грн.	
	Проект А	Проект Б
1	74	190
2	103	207
3	90	213
Варіант 19		
Варіант розрахунку	Прогноз прибутку за проектом, тис. грн.	
	Проект А	Проект Б
1	84	180
2	93	201
3	90	203
Варіант 20		
Варіант розрахунку	Прогноз прибутку за проектом, тис. грн.	
	Проект А	Проект Б
1	74	193
2	87	201
3	95	203

Продовження таблиці 3.2

Варіант 21		
Варіант розрахунку	Прогноз прибутку за проектом, тис. грн.	
	Проект А	Проект Б
1	78	192
2	84	201
3	98	212
Варіант 22		
Варіант розрахунку	Прогноз прибутку за проектом, тис. грн.	
	Проект А	Проект Б
1	76	196
2	93	201
3	90	216
Варіант 23		
Варіант розрахунку	Прогноз прибутку за проектом, тис. грн.	
	Проект А	Проект Б
1	74	199
2	87	209
3	99	213
Варіант 24		
Варіант розрахунку	Прогноз прибутку за проектом, тис. грн.	
	Проект А	Проект Б
1	77	190
2	87	201
3	90	218
Варіант 25		
Варіант розрахунку	Прогноз прибутку за проектом, тис. грн.	
	Проект А	Проект Б
1	76	192
2	87	201
3	92	219

Вказівки до виконання:

Для розрахунку рівня ризику проводиться серія розрахунків.

1. Крім базового очікуваного прибутку за проектом (наприклад, NPV), визначаються варіантні значення обраного показника результативності інвестування при різних можливих ситуаціях у майбутньому. Кількість таких розрахунків позначимо p , а прогнозний показник NPV для кожного розрахунку NPV_t , де $i = 1, 2, \dots, \eta$. Кількість варіантів може бути необмежене великою. Комп'ютерна техніка дає змогу здійснювати розрахунки з бажаною кількістю та точністю.

2. Визначається середнє значення обраного показника результативності інвестування з усіх проведених варіантних розрахунків NPV.

3. Розраховується коефіцієнт варіації (v), який визначає ступінь відхилень варіантів від середнього значення показника

За коефіцієнтом варіації можна порівнювати проекти й обирати менш невизначені, тобто менш ризиковані, з більшою надійністю прогнозів за проектом. Меншому коефіцієнту варіації відповідає проект з меншим ризиком.

Практичне заняття 4

Тема: Фінансове забезпечення.

Мета заняття – визначити теоретичне підґрунтя та практичну реалізацію фінансового забезпечення інвестиційних проектів.

Джерелами фінансування залежно від кон'юнктури інвестиційного ринку можуть бути як внутрішні (власні кошти суб'єктів господарювання), так і зовнішні (вітчизняні та іноземні).

За даними табл. 4.1 притягнення до інвестування того чи іншого фінансового ресурсу потребує дуже ґрунтовного порівняльного аналізу. Загалом, критеріями визначення ціни капіталу, що може бути залученим до інвестування, є відсоткова ставка, яку пропонує кредитний ринок. Акціонерний капітал може бути притягнутий до інвестування за нижчою ціною, але це прерогатива солідних і респектабельних компаній. Маловідомі компанії, що розпочинають свій бізнес, як правило, довіри в інших інвесторів (потенційних акціонерів) не мають. Одержати субсидії від держави або спонсорські кошти також проблематично в умовах кризового стану економіки. Залишається єдине джерело — кредитний ринок за умови, що позичка буде забезпечена певною заставою або гарною гарантією.

Завдання 1

Ознайомитися з джерелами фінансування інвестицій та визначити перевага та вади зовнішніх (вітчизняних та іноземних) і внутрішніх джерел фінансування інвестиційних проектів. Пояснити, у яких випадках, коли та якими фінансовими ресурсами варто користуватися.

Таблиця 4.1 - Джерела фінансування інвестицій

ДЖЕРЕЛА ФІНАНСУВАННЯ	ВНУТРІШНІ	Чистий прибуток	переваги	1. Оперативність використання 2. Податкові пільги 3. Високий ступінь моніторингу	
		Амортизаційні відрахування			
		Сальдо позареалізаційних доходів			
		Імобілізація залишкових поточних активів	вади	1. Заморожування коштів 2. Зниження рівня ліквідності 3. Відсутність зовнішнього контролю 4. Додаткові витрати на консалтинг та аудит 5. Низький коефіцієнт оборотності капіталу	
		Виторг від списання активів			
		Акціонерний капітал			
	ЗОВНІШНІ	ВІТЧИЗНЯНІ	Довгостроковий банківський кредит	переваги	1. Ефект фінансового леверіджу 2. Скорочення термінів реалізації проектів 3. Наявність зовнішнього контролю 4. Можливість реструктуризації боргу 5. Розподіл інвестиційних ризиків
			державні субсидії		
			додаткова емісія цінних паперів		
			прямі інвестиції		
			інвестиційний лізинг		
		ІНОЗЕМНІ	цільове державне кредитування	вади	1. Залежність (боргова) від кредиторів 2. Можливість втрати частини власності 3. Послаблення менеджменту 4. Часткове обмеження самостійності
			прямі іноземні інвестиції		
			портфельні іноземні інвестиції		
технічна допомога (гранти)					
кредити іноземних банків					
позички міжнародних фінансових інституцій	переваги	1. Більш високий захист від інфляції 2. Наявність зовнішнього контролю 3. Залучення нових технологій 4. Захист з боку держави 5. Надійне страхування			
	вади	1. Тривалий період залучення 2. Необхідність гарантування 3. Висока вартість 4. Високі витрати на ТЕО			

Завдання 2

Таблиця 4.2 – Вихідні дані для розрахунків

Показники	варіанти									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Сума кредиту, тис. грн.	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34
Сума відсотків, %	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
Показники	варіанти									
	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Сума кредиту, тис. грн.	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29
Сума відсотків, %	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
Показники	варіанти									
	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
Сума кредиту, тис. грн.	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34
Сума відсотків, %	11	10	9	8	7	5	6	7	8	9

Необхідно погасити кредит протягом 2-х років. Визначити величину щорічного внеску при заданій ставці річних відсотків за умов, що процент нараховується щорічно, а платежі здійснюються наприкінці року.

Вказівки до виконання:

Кожна строкова виплата (P) включає в себе рівні витрати по погашенню боргу (K) та відсотків по ньому (I)

$$P = K + I$$

Розрахунок строкової річної виплати проводиться за формулою

$$P = B \cdot \left\{ \frac{i \cdot (1+i)^n}{(1+i)^n - 1} \right\}$$

де i – відсоткова ставка;

n – строк кредиту;

B – величина боргу.

План погашення боргу представити у вигляді таблиці 4.3

Таблиця 4.3 - План погашення боргу

Рік	Залишок боргу (<i>B</i>)	Відсотковий платіж (<i>I</i>)	Річні витрати по погашенню основного боргу (<i>K</i>)	Річна строкова виплата (<i>P</i>)
1				
2				
Усього	-			

Завдання 3

Визначити міри операційного, фінансового та загального левериджу, використовуючи вихідні дані (табл. 4.4).

Таблиця 4.4 – Вихідні дані для розрахунків

Показники	варіанти									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Ціна одиниці продукції, грн.	2	2,1	2,2	2,3	2,4	2,5	2,6	2,7	2,8	2,9
Постійні витрати для першого варіанту, тис. грн.	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29
Постійні витрати для другого варіанту, тис. грн.	60	62	64	61	63	62	60	61	63	60
Змінні витрати на одиницю продукції для першого варіанту, грн.	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5
Змінні витрати на одиницю продукції для другого варіанту, грн.	1	1,2	1,1	1,3	1	1,4	1,1	1	1,2	1,3
Показники	варіанти									
	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Ціна одиниці продукції, грн.	2	2,1	2,2	2,3	2,4	2,5	2,6	2,7	2,8	2,9
Постійні витрати для першого варіанту, тис. грн.	19	18	17	19	20	21	22	23	24	25
Постійні витрати для другого варіанту, тис. грн.	60	61	62	63	61	62	63	64	61	62

Продовження табл. 4.4

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Змінні витрати на одиницю продукції для першого варіанту, грн.	1,3	1,5	1,4	1,2	1,1	2,1	2,2	2,3	2,4	2,5
Змінні витрати на одиницю продукції для другого варіанту, грн.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Показники	Варіанти									
	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
Ціна одиниці продукції, грн.	2	2,1	2,2	2,3	2,4	2,5	2,6	2,7	2,8	2,9
Постійні витрати для першого варіанту, тис. грн.	21	20	21	22	23	24	25	26	27	28
Постійні витрати для другого варіанту, тис. грн.	60	61	63	64	61	62	63	64	65	66
Змінні витрати на одиницю продукції для першого варіанту, грн.	1,1	1,3	1,2	1,6	1,5	1,4	1,8	1,9	2,2	2,1
Змінні витрати на одиницю продукції для другого варіанту, грн.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1

Розрахунки необхідно виконати та заповнити табл. 4.5

Таблиця 4.5 – Результати розрахунків

Варіанти	Кількість одиниць продажу	Обсяг продажу, грн.	Собівартість, грн.	Операційний дохід, грн.	Рентабельність капіталу, %
Точка безбитковості 1 в-ту, одиниць					
Точка безбитковості 2 в-ту, одиниць					

Вказівки до виконання:

Розрізняють операційний, фінансовий та загальний леверидж.

Операційний леверидж показує вплив змінності обсягу продажу на рівень доходів компанії. Фінансовий леверидж встановлює міру зв'язку (впливу) змінності доходів компанії на дивіденди, тобто дохід окремого акціонера (компаньйона). Загальний леверидж показує вплив змінності обсягу продажу на дивіденди акціонерів або доходи компаньйонів. Операційний леверидж характеризує співвідношення основного і оборотного капіталів, тобто чим вища частка постійних витрат стосовно поточних, тим вище операційний леверидж.

Розглянемо концепцію операційного левериджу через порівняння результатів діяльності компанії, яка планує два варіанти розвитку виробництва. Перший план передбачає відносно невеликі постійні витрати, другий — значно вищі, тобто в другому варіанті передбачається, припустимо, автоматизація виробництва і значне скорочення витрат на заробітну плату. Зрозуміло, чим вищий операційний леверидж, тим вищий інвестиційний ризик, адже постійний капітал потрібно збільшувати вже сьогодні, а позитивні грошові потоки залежать від завтрашньої кон'юнктури ринку і обсягів продажу. Плануючи розширення виробництва, компанія повинна знати, за якого співвідношення постійних, змінних витрат і обсягів продажу буде досягнута рівновага, тобто точка беззбитковості.

Визначення кількості одиниць продукції, що має бути виготовлена для досягнення точки беззбитковості

$$K_o = \frac{ПВ}{Ц_{п} - З_v}$$

де $ПВ$ — постійні витрати, грн.;

$Ц_{п}$ — ціна одиниці продукції, грн.;

$З_v$ — змінні витрати на одиницю продукції, грн.

Операційний та фінансовий леверидж взаємодіють за допомогою концепції міри левериджу.

Міра операційного левериджу (МОЛ) визначається як співвідношення зміни відсотку в операційному доході до зміни відсотку в продажі

$$МОЛ = \frac{\Delta ОД / ОД}{\Delta ОП / ОП}$$

де $ОД$ — операційний дохід, прибуток (надходження до розподілу);

$ОП$ — обсяг продажу (реалізації).

МОЛ може бути також розрахована за формулою

$$МОЛ_{КО} = \frac{ОП * (Ц_{П} - З_{В})}{ОП * (Ц_{П} - З_{В}) - ПВ}$$

або

$$МОЛ_{КО} = \frac{О_{ПВ} - ЗВ}{ОП * (Ц_{П} - З_{В}) - ПВ}$$

де $ОП$ — обсяг продажу, одиниць;

$Ц_{П}$ — ціна одиниці продукції, грн.;

$З_{В}$ — змінні витрати на одиницю продукції, грн.;

$ПВ$ — постійні витрати, грн.;

$ЗВ$ — змінні витрати на весь обсяг продукції.

Міра фінансового левериджу (МФЛ) визначається за формулою

$$МФЛ_{П}(\%) = \frac{ОД}{ОД - \frac{\% * В * С}{100 * 100} - \frac{П * ОД}{100}}$$

де $ОД$ — операційний дохід, прибуток (надходження до розподілу);

$\%$ — розмір позички, %;

$В$ — вартість боргу, %;

$С$ — собівартість, грн.;

$П$ — податок на прибуток, %

Міра загального левериджу знаходиться за допомогою формули

$$МЗЛ_{П}(\%) = МОЛ \cdot МФЛ_{П}(\%)$$

Практичне заняття 5

Тема: Оцінка грошових потоків за проектом та вартість капіталу.

Мета заняття – навчитися оцінювати грошові потоки інвестиційних проектів та вартість капіталу компанії.

Завдання 1

Корпорація Альфа оцінює 3 проекти. Грошові потоки кожного проекту наведені в таблиці 5.1.

Таблиця 5.1 – Грошові потоки інвестиційних проектів

Час	Проект А, грн.	Проект Б, грн.	Проект В, грн.
0	- 10000	- 30000	- 18000
1	2800	6000	6500
2	3000	10000	6500
3	4000	12000	6500
4	4000	16000	6500

Вартість капіталу корпорації представлена у табл. 5.2, знайдіть найліпший проект за критерієм індексу прибутковості (ІП).

Таблиця 5.2 – Вихідні дані для розрахунків

Показник	варіанти									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Вартість капіталу корпорації, %	12	11	10	13	14	15	16	17	18	19
Показники	варіанти									
	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Вартість капіталу корпорації, %	9	8	7	6	5	4	3	2	1	20
Показники	варіанти									
	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
Вартість капіталу корпорації, %	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30

Вказівки до виконання:

Результати розрахунків необхідно представити у табл. 5.3.

Таблиця 5.3 – Розрахункові дані для ранжирування проектів

	Проект А	Проект Б	Проект В
Теперішня вартість інвестицій, грн.			
Теперішня вартість потоків, грн.			

Завдання 2

Необхідно оцінити альтернативні інвестиційні проекти з невідповідністю в розмірах первинних інвестицій. Компанія Альфа має прийняти інвестиційне рішення, параметри двох проектів представлені у табл. 5.4.

Таблиця 5.4 – Альтернативні інвестиційні проекти

	Проект	
	А	Б
Первинні інвестиції, грн.	240000	160000
Річні грошові надходження, грн.	90000	65000
Життєвий цикл проекту, років	6	6

Необхідна ставка прибутковості фірми представлена в табл. 5.5, потрібно обчислити такі показники, як: чиста теперішня вартість (NPV, ЧТВ), індекс прибутковості (PI, ІП) і внутрішня ставка прибутковості (IRR, ВСП).

Таблиця 5.5 – Вихідні дані для розрахунків

Показник	варіанти									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Необхідна ставка прибутковості, %	14	11	10	13	12	15	16	17	18	19
Показники	варіанти									
	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Необхідна ставка прибутковості, %	9	8	7	6	5	4	3	2	1	20
Показники	варіанти									
	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
Необхідна ставка прибутковості, %	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30

Отримані показники необхідно занести у табл. 5.6.

Таблиця 5.6 – Розрахункові показники

Критерій	Проект	
	А	Б
NPV(____%), грн.		
PI(____%)		
IRR		

Графічно зобразити залежність ЧТВ від ставки дисконту для двох інвестиційних проектів, що аналізуються.

Якщо, існує конфлікт при ранжируванні цих проектів: критерій ЧТВ дає перевагу одному проекту, а критерії ВСП і ПІ — іншому проекту, то необхідно визначити ставку дисконту, при якій має місце перетин Фішера (за допомогою графічного методу). Фірма вважає, що її вартість капіталу буде близька до ставки реінвестування протягом найближчих 10 років. Реальні значення i та k будуть постійні в період існування проектів і знаходитимуться в інтервалі 12—18%.

Необхідно допомогти компанії правильно проранжувати проекти.

Практичне заняття 6

Тема: Методи оцінки реальних інвестиційних проектів.

Мета заняття – навчитися застосовувати методи оцінки реальних інвестиційних проектів.

Завдання 1

Корпорація оцінює інвестиційний проект, грошові надходження від нього представлені у таблиці 6.1.

Таблиця 6.1 - Очікувані грошові потоки

Час	Очікувані грошові потоки, грн.	Витрати в фонд при %, грн.	Накопичений чистий грошовий потік, грн.
0	- 10000		
1	- 4000		
2	+ 3000		
3	+ 3000		
4	+ 3000		
5	+ 3000		
6	+ 3000		
7	+ 6000		
8	+ 6000		

Корпорації потрібно підтримувати необхідну ставку прибутковості інвестицій (таблиця 6.2). Визначте з точністю до місяця період, потрібний для відновлення як інвестицій, так і вартості фондів підтримки цих витрат.

Таблиця 6.2 – Вихідні дані для розрахунків

Показник	варіанти									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Необхідна ставка прибутковості, %	12	11	10	13	14	15	16	17	18	19
Показники	варіанти									
	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Необхідна ставка прибутковості, %	9	8	7	6	5	4	3	2	1	20
Показники	варіанти									
	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
Необхідна ставка прибутковості, %	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30

Завдання 2

На станції технічного обслуговування автомобілів розроблений інвестиційний проект з виробництва деталей з пластмас. Визначено, що життєвий цикл виробничого об'єкта складає 5 років, його вартість $K=2\,500$ тис. грн., а ліквідаційна вартість наприкінці п'ятого року використання буде дорівнювати $C_{\text{лікв}}=200$ тис. грн. У разі впровадження інвестиційного проекту щорічні постійні витрати складуть 300 тис. грн. Найбільш вірогідна динаміка реалізації продукції, ціни та змінних витрат представлена у таблиці 6.3.

Таблиця 6.3 – Динаміка реалізації, ціни та змінних витрат

Показники	Одиниці виміру	1-й рік	2-й рік	3-й рік	4-й рік	5-й рік
Обсяг реалізації продукції	тис. шт.	42	47	58	48	28
Ціна реалізації	грн./шт.	80	80	84	84	80
Середні змінні витрати	грн.	50	50	51	53	53

Необхідно розрахувати чисту теперішню вартість інвестиційного проекту, внутрішню норму рентабельності інвестицій, строк їх окупності та оцінити економічну доцільність впровадження запропонованого інвестиційного проекту.

Річна ставка банківського відсотка представлена у таблиці 6.4.

Таблиця 6.4 – Вихідні дані для розрахунків

Показник	варіанти									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Ставка банківського відсотка, %	25	21	22	23	24	15	16	17	18	19
Показники	варіанти									
	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Ставка банківського відсотка, %	9	8	7	6	5	4	3	2	1	20
Показники	варіанти									
	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
Ставка банківського відсотка, %	10	11	12	13	14	26	27	28	29	30

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Шарп У., Александр Г., Бейли Дж. Инвестиции. / Пер. с англ. — М.: ИНФРА-М, 1997. — С. 207—219, 251—254.
2. Бирман Г., Шмидт С. Экономический анализ инвестиционных проектов. / Пер. с англ. под ред. Л. П. Белых. — М.: Банки и биржы. ЮНИТИ, 1997. — С. 25—49.
3. Бригхем Є. Основи фінансового менеджменту. / Пер. з англ. — К.: «Молодь», 1997. — С. 251—297.
4. Вітлінський В. В., Наконечний С. І. Ризик у менеджменті. — К.: ТОВ «Борисфен-М», 1996. — С. 261—269.
5. Золотогоров В. Г. Инвестиционное проектирование: Учебное пособие. — Мн.: ИП «Экоперспектива», 1998. — С. 128—142.
6. Нікбахт Є., Гроппеллі А. Фінанси. / Пер. з англ. — К «Вік», «Глобус», — 1992. — С. 38—58.
7. Мелкумов Я. С. Теоретическое и практическое пособие по финансовым вычислениям. — М.: ИНФРА-М, 1996. — С. 4—65.
8. Алексеев М. Ю. Рынок ценных бумаг. — М.: Финансы и статистика, 1992. — С. 184—194.
9. Бланк И. А. Инвестиционный менеджмент. — К.: МП «Итем Лтд» «Юнайтед Лондон Трейд Лимитед», 1995. — С. 202—218.
10. Количественные методы финансового анализа. / Под ред. С. Дж. Брауна и М. П. Крицмена: Пер. с англ. — М.: ИНФРА-М, 1996. — С. 91—125.
11. Беренс В., Хавранек П. М. Руководство по оценке эффективности инвестиций. / Пер. с англ. — М.: ИНФРА-М, 1995. — С. 389—410.
12. Ильин Н. И. Управление проектами. — М.: СП «Два-Три», 1996. — С. 111—124.
13. Лук'яненко Д. Г., Мозговий О. М., Губський Б. В. Основи міжнародного інвестування: Навчальний посібник. — К. КНЕУ, 1998. — С. 81—87.
14. Федоренко В. Г. Інвестиційний менеджмент: Навчальний посібник. — К.: МАУП, 1999. — С. 160—166.

Навчальне видання

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до практичних занять
з дисципліни: «Інвестування»
для студентів денної форми навчання
спеціальності 6.030504 - «Економіка підприємства»

Укладачі:

Блага Вікторія Вікторівна
Благой Віталій Валерійович

Відповідальний за випуск:

І.А. Дмитрієв